

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL ATSISAKYMO NAGRINĖTI PRAŠYMĄ NR. 1A-11/2021

2021 m. birželio 10 d. Nr. KT102-A-S93/2021

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Giedrės Lastauskienės, Vytauto Mizaro, Algio Norkūno, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės,

sekretoriaujant Vaivai Matuizaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjos [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-11/2021.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėja prašo ištirti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (2002 m. sausio 24 d. redakcija su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) (toliau – Teismų įstatymas) VII, VIII skyrių, taip pat Lietuvos Respublikos Prezidento 2008 m. rugpjūčio 29 d. dekretu Nr. 1K-1494 „Dėl Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašo tvirtinimo“ patvirtinto Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašo (su 2012 m. vasario 24 d. pakeitimais) ir Lietuvos Respublikos Prezidento 2020 m. balandžio 2 d. dekretu Nr. 1K-243 „Dėl Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašo tvirtinimo“ patvirtinto Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašo (su 2020 m. liepos 3 d. pakeitimu) (toliau kartu – Aprašai) III skyrių nuostatų atitiktį Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 straipsniui, 109 straipsnio 2, 3 dalims.

Pareiškėja taip pat prašo taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę – sustabdyti Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos (toliau – Atrankos komisija) 2020 m. gruodžio 7 d. išvadoje „Dėl pretendentų į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjo pareigas“ tinkamiausiais pretendентаis į teisėjų pareigas pripažintų teisėjų skyrimą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjais, informuoti Respublikos Prezidentą apie pateiktą pareiškėjos prašymą Nr. 1A-

11/2021 ir nagrinėti jį skubos tvarka, pridėti pateiktą garso įrašą, išreikalauti susijusią medžiagą, su jos sveikata susijusią medžiagą pripažinti nevieša.

2. Atrankos komisija 2020 m. gruodžio 7 d. pateiktoje išvadoje tarp asmenų, pripažintų tinkamiausiais užimti Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų pareigas, įvardijo ne pareiškėją, o kitus du iš septynių toje atrankoje dalyvavusių pretendentų. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas galutine ir neskundžiama 2021 m. sausio 15 d. nutartimi šią Atrankos komisijos 2020 m. gruodžio 7 d. išvadą paliko nepakeistą.

3. Pareiškėjos prašymas Konstituciniam Teismui pateiktas 2021 m. sausio 21 d.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

4. Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nustatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones.

Konstitucijos 105 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad Konstitucinis Teismas nagrinėja ir priima sprendimą, ar neprieštarauja Konstitucijai Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti Seimo priimti aktai, o šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Konstitucinis Teismas taip pat nagrinėja, ar neprieštarauja Konstitucijai ir įstatymams Respublikos Prezidento aktai ir Respublikos Vyriausybės aktai.

5. Minėta, kad pareiškėja prašo ištirti *inter alia* Teismų įstatymo VII skyriaus „Pretendentų į teisėjus atranka, teisėjų skyrimas ir teisėjų karjera“, taip pat Respublikos Prezidento dekretais patvirtintų Aprašų III skyrių „Atrankos komisijos posėdžiai ir sprendimai“ nuostatų atitiktį Konstitucijai.

5.1. Pareiškėjos teigimu, Teismų įstatymo VII skyriuje ir Aprašų III skyriuose įtvirtintu teisiniu reguliavimu sudaromos sąlygos daryti įtaką teisėjo nepriklausomumui ir diskriminuoti teisėją dėl socialinės padėties, *inter alia* dėl negalios, nes juose nedetalizuotas teisėjų atrankos ir teisėjų veiklos vertinimo (nustatant skiriamus balus) procesas, kuris užtikrintų teisėjų diskriminavimo dėl socialinės padėties, *inter alia* dėl negalios, draudimo įgyvendinimą.

Pareiškėja taip pat teigia, kad minėta Atrankos komisijos 2020 m. gruodžio 7 d. išvada priimta pažeidžiant esminius procedūrinius reikalavimus ir konstitucinius teisėjo nepriklausomumo bei asmenų lygybės principus, nes pareiškėjai (kuri, palyginti su kitais atrankos dalyviais, yra vyresnė, turi ilgesnį darbo stažą, ilgesnes atostogas, taip pat neužsiima pedagogine veikla) pagal Teisėjų tarybos nustatytus vertinimo kriterijus skirta mažiau balų, negu ji tikėjosi. Be to, pasak pareiškėjos, priimant šią išvadą, buvo atsižvelgta, be kita ko, į pretendentų asmenines savybes,

mokslinę ir pedagoginę veiklą, subjektyvias teismų pirmininkų nuomones, teismui neskundžiamą Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos 2020 m. liepos 14 d. išvadą, t. y. į tai, kas, pareiškėjos nuomone, neturėjo būti vertinama.

5.2. Pažymėtina, jog Teismų įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad žmogaus teisių negalima varžyti ar teikti jam privilegijų dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų, pažiūrų ar kitų aplinkybių. Aprašuose nustatyta, kad Atrankos komisija, vykdydama pretendentų į teisėjų vietas atranką, savo veikloje vadovaujasi Konstitucija, Teismų įstatymu, Respublikos Prezidento patvirtintu Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos darbo tvarkos aprašu ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais bei teisės aktais (2 punktas); Atrankos komisijos veikla grindžiama kolegialumo, nešališkumo, nepriklausomumo, objektyvumo ir teisėtumo principais (3 punktas).

Šiame kontekste paminėtina, kad Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, jog formuojant teisėjų korpusą ypač turi būti paisoma konstituciškai pagrįsto ir Konstitucijos ginamo visuomenės intereso, kad teisėjų korpusas būtų formuojamas sąžiningai ir skaidriai, kad asmenys teisėjo darbui būtų parenkami vien pagal jų profesinį pasirengimą ir tokias asmenines savybes, kitas aplinkybes, kurios lemia jų tinkamumą ar netinkamumą šiai veiklai (teisėjo pareigoms tam tikrame teisme) (2006 m. gegužės 9 d. nutarimas).

Vadinasi, taikant Teismų įstatymo ir Aprašų nuostatas, reglamentuojančias pretendentų į teisėjus atranką, turi būti laikomasi Konstitucijos 29 straipsnyje ir Teismų įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto asmenų diskriminacijos, *inter alia* dėl negalios, draudimo, taip pat nešališkumo, objektyvumo, skaidrumo, sąžiningumo principų. Taigi pareiškėja, ginčydama Teismų įstatymo VII skyriaus, Aprašų III skyrių nuostatų tiek, kiek nurodyta pareiškėjos, atitiktį Konstitucijai, kelia klausimus, kurie sprendžiami taikant Teismų įstatymo ir Aprašų nuostatas.

5.3. Pažymėtina ir tai, kad, kaip matyti iš pareiškėjos prašymo ir jo priedų, pareiškėja abejoja ir Teisėjų tarybos 2014 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 13P-41-(7.1.2) „Dėl teisėjų karjeros siekiančių, į kitą teismą perkeliamų ar skiriamų asmenų vertinimo kriterijų patvirtinimo“ patvirtintų Asmenų, siekiančių tapti aukštesnės pakopos teismo (išskyrus Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą) teisėjais, vertinimo kriterijų, kuriuos taikant priimta Atrankos komisijos 2020 m. gruodžio 7 d. išvada, atitiktimi Konstitucijai, t. y. teisės akto, kurio konstitucingumo tyrimas nėra priskirtas Konstitucinio Teismo kompetencijai.

5.4. Kaip ne kartą yra konstatavęs Konstitucinis Teismas, pagal Konstituciją Konstitucinis Teismas nesprendžia teisės aktų taikymo klausimų; teisės taikymo klausimus sprendžia teismas, nagrinėjantis konkrečią bylą, arba institucija, turinti įgaliojimus taikyti teisės aktus (*inter alia* 2020 m. balandžio 29 d. sprendimas Nr. KT82-A-S77/2020, 2020 m. rugpjūčio 20 d. sprendimas Nr. KT141-A-S130/2020, 2021 m. vasario 25 d. sprendimas Nr. KT33-A-S32/2021); pagal

Konstituciją Konstitucinio Teismo kompetencijai nepriskirta vertinti kitų institucijų (ne Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės) priimtų aktų atitikties Konstitucijai ir (ar) įstatymams, jis neturi įgaliojimų spręsti kitų institucijų kompetencijai priskirtų klausimų (*inter alia* 2020 m. vasario 12 d. sprendimas Nr. KT24-A-S22/2020, 2020 m. liepos 15 d. sprendimas Nr. KT123-A-S114/2020, 2020 m. lapkričio 12 d. sprendimas Nr. KT191-A-S176/2020). Prašymai išspręsti tokius klausimus yra nežinybingi Konstituciniam Teismui.

5.5. Taigi ši pareiškėjos prašymo dalis yra nežinybinga Konstituciniam Teismui.

5.6. Pagal Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 2 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą, jeigu jo nagrinėjimas yra nežinybingas Konstituciniam Teismui.

6. Minėta, kad pareiškėja taip pat prašo ištirti Teismų įstatymo VIII skyriaus „Teismų pirmininkai, pirmininkų pavaduotojai, skyrių pirmininkai“ nuostatų atitiktį Konstitucijai.

6.1. Iš prašymo matyti, kad pareiškėja dalyvavo ne teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo ar skyriaus pirmininko, kurių skyrimas (ir atleidimas iš pareigų) reguliuojamas Teismų įstatymo VIII skyriaus nuostatomis, atrankoje, o pretendentų į teisėjus atrankoje, kuri reguliuojama Teismų įstatymo VII skyriaus nuostatomis. Vadinasi, Teismų įstatymo VIII skyriuje nustatytas teisinis reguliavimas negalėjo būti pagrindas priimant sprendimus, galėjusius pažeisti pareiškėjos konstitucines teises ar laisves.

6.2. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodytas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Konstitucijai ir (ar) įstatymams neprieštarauja tik tokie Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti aktai, kurių pagrindu priimtas sprendimas galėjo pažeisti šio asmens konstitucines teises ar laisves; pagal Konstituciją minėtas asmuo neturi teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu nebuvo priimta tokio sprendimo (*inter alia* 2019 m. lapkričio 6 d. sprendimas Nr. KT43-A-S31/2019, 2020 m. gruodžio 3 d. sprendimas Nr. KT206-A-S190/2020, 2021 m. balandžio 29 d. sprendimas Nr. KT62-A-S57/2021).

6.3. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pagal Konstituciją pareiškėja neturi teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Teismų įstatymo VIII skyriaus nuostatų atitikties Konstitucijai.

6.4. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 1 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymas paduotas institucijos ar asmens, neturinčių teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą.

7. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti pareiškėjos prašymą.

8. Pažymėtina, kad, atsisakius nagrinėti pareiškėjos prašymą ištirti jame nurodytų teisės aktų atitiktį Konstitucijai, nėra pagrindo svarstyti ir kitų pareiškėjos prašymų – taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, informuoti Respublikos Prezidentą apie pateiktą pareiškėjos prašymą Nr. 1A-11/2021 ir nagrinėti jį skubos tvarka, pridėti pateiktą garso įrašą, išreikalauti susijusią medžiagą, su jos sveikata susijusią medžiagą pripažinti nevieša.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 28 straipsniu, 69 straipsnio 1 dalies 1, 2 punktais, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Atsisakyti nagrinėti pareiškėjos [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-11/2021.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Giedrė Lastauskienė

Vytautas Mizaras

Algis Norkūnas

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė